Ф 03-69

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Криворізький фаховий коледж
Національного університету «Київський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник начальника коледжу
з навчально-методичної роботи
_____ Галина ДАНИЛІНА
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
«31» 08 2026 р.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з навчальної дисципліни «Стратегічне управління»
(назва навчальної дисципліни)
спеціальності 073 «Менеджмент»
(код та назва спеціальності)
освітнього ступеня бакалавр

Кривий Ріг
2026

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи для здобувачів освіти денної форми навчання з навчальної дисципліни «Стратегічне управління»,
(назва навчальної дисципліни)
складені на основі навчальної програми, затвердженої «31» 08 2026 р.
та навчального плану НБТП-ЕО/03.12-043/24,
затвердженого «30» 05 2024 р.

Укладач: викладач, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Смирнова Надія Вікторівна
(посада, наук..ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи
обговорено на засіданні циклової комісії
менеджменту, логістики та транспортної інфраструктури
(повна назва циклової комісії)
Протокол № 13
від «16» 08 2026 р.
Голова циклової комісії
(підпис) Надія СМИРНОВА
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

ПОГОДЖЕНО
Завідувач
навчально-методичного кабінету
(підпис) Марина КОЛЬЧАК
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
«17» 08 2026 р.

1 Пояснювальна записка

Економічні умови сьогодення вимагають від вітчизняних суб'єктів підприємництва більш глибшого переосмислення сутності і напрямів їх подальшої діяльності з метою підвищення конкурентоспроможності і, як наслідок, відповідності таким умовам. Зважаючи на це, необхідною є підготовка фахівців, здатних орієнтуватися у тенденціях розвитку ринкової кон'юнктури з послідуючим пристосуванням діяльності підприємства до них.

Саме на це орієнтовані дані методичні вказівки, розроблені для самостійного вивчення дисципліни «Стратегічне управління» здобувачами вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент».

Методичні вказівки мають сприяти глибокому засвоєнню здобувачами вищої освіти положень і проблем навчальної дисципліни «Стратегічне управління», орієнтуючи на їх самостійне вивчення.

2 Загальні методичні вказівки

Самостійна роботи з навчальної дисципліни «Стратегічне управління» спрямована на розширення знань здобувачів вищої освіти стосовно проблемних питань щодо технології розроблення та аналізу реалізації стратегій організації, розширення економічного мислення і світогляду.

Виконання вказаних у даних методичних вказівках завдань передбачає самостійне їх вивчення здобувачами вищої освіти, керуючись рекомендованими літературними джерелами.

3 Орієнтований тематичний план з тем, які винесені на самостійну роботу

№ розділу, теми	Назва розділу і теми	Кількість годин на самостійну роботу
1	2	7
8 семестр		
Розділ №1. «Теоретичні основи дисципліни»		
1.1	Стратегічне управління: суть і зміст дисципліни	8
1.2	Місія і цілі підприємства	4
1.3	Ієрархія стратегій підприємства	4
1.4	Управління стратегічною конкурентоспроможністю	4
	Всього за розділом №1	20
Розділ №2. «Аналіз та розроблення стратегій підприємства»		
2.1	Стратегічний аналіз внутрішнього середовища підприємства	4
2.2	Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства	4
2.3	SWOT-аналіз і СПЕЙС-матриця як методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	8
2.4	Альтернативні, конкурентні і базові стратегії розвитку підприємства	8
2.5	Бізнес-стратегії підприємства: сутність та обґрунтування	8
2.6	Стратегії функціональних підсистем підприємства	8
2.7	Плани стратегічного розвитку підприємства	8
	Всього за розділом №2	48
Розділ №3. «Реалізація і аудит стратегій підприємства»		
3.1	Реалізація стратегічних планів підприємства	8
3.2	Аудит реалізації стратегії підприємства	8
	Всього за розділом №3	16
Всього за 8 семестр		84
Всього за навчальною дисципліною		84

4 Методичні вказівки до самостійної роботи

РОЗДІЛ №1. «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДИСЦИПЛІНИ»

Тема №1.1. Стратегічне управління: суть і зміст дисципліни

(**1-7**)

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть особливості розвитку вітчизняного стратегічного управління.
2. Розкрийте загальні риси різних підходів до стратегічного управління.
3. Здійсніть історичний огляд формування стратегічного управління в Україні.
4. Дослідіть ті історичні, соціальні, демографічні, економічні фактори, що зумовлюють специфіку стратегічного управління в організаціях України.
5. У чому полягає специфіка застосування стратегічного управління в Україні?
6. Зробіть порівняльну характеристику методів обґрунтування та змісту довгострокових і стратегічних планів.

Тема №1.2. Місія і цілі підприємства

(**1-7**)

Питання для самоконтролю:

1. Чи можна здійснювати управлінську діяльність, нехтуючи цілями? В чому різниця категорій «цільовий» і «спонтанний» підхід до управління?
2. Що є спільного між різними підходами до стратегічного управління?
3. Від чого залежать перелік і зміст етапів стратегічного управління?
4. Наведіть приклад, що характеризує систему «мета – політика – стратегія – результат».
5. Схарактеризуйте роль і значення «місії фірми» в стратегічному управлінні підприємством. На яких засадах формується місія і які ознаки грамотно сформульованої місії? Чи може отримання прибутку бути місією фірми?
6. Сформулюйте місію коледжу, де ви навчаєтесь. Зробіть логічне обґрунтування необхідності її установлення.
7. Схарактеризуйте «цілі в управлінні». Чим вони відрізняються від цілей в інших сферах діяльності людини?
8. Що таке «дерево цілей» і які існують підходи до його побудови? Чому необхідно будувати «дерево цілей» для діяльності підприємства?

Тема №1.3. Ієрархія стратегій підприємства

(**1-7**)

Питання для самоконтролю:

1. Які ви знаєте методи побудови стратегій та формування «стратегічного набору», їх переваги та недоліки? Який порядок розробки «стратегічного набору» є на ваш погляд найбільш прийнятним та чому? Чи можуть скластися умови, де потрібний інший підхід? Обґрунтуйте свої висновки.
2. Чи є обмеження у побудові стратегій і «стратегічного набору»?
3. Які методи побудови стратегій серед найбільш відомих у світовій практиці можуть бути застосовані в умовах діяльності українських підприємств? Чи можна стверджувати, що склад основних елементів «стратегічного набору» підприємства є незмінним?
4. Які варіанти диверсифікації існують? Укажіть їх умови, переваги та недоліки. Чому конгломератна диверсифікація не завжди є ефективною?

Тема №1.4. Управління стратегічною конкурентоспроможністю

(**1-7**)

Питання для самоконтролю:

1. Як впливає нестабільність середовища на вибір і поєднання різних підсистем управління в

умовах конкретного підприємства?
2. Схарактеризуйте механізм впливу факторів середовища на діяльність організації. Наведіть приклади впливу державних органів управління на діяльність організацій з різними формами власності.
3. Назвіть основні характеристики макро- і мікросередовища вітчизняних підприємств. Опишіть варіанти впливу окремих елементів безпосереднього оточення на підприємстві, з діяльністю якого ви обізнані.
4. Яка політика є найбільш прийнятною у побудові відносин між найважливішими конкурентами, постачальниками та споживачами?
5. Наведіть приклади функціонування окремих підсистем підприємства у категоріях стратегічного управління. Які з них, на ваш погляд, є найважливішими сьогодні для успішного розвитку українських підприємств?
6. Схарактеризуйте підходи до визначення конкурентоспроможності продукту та підприємства.
7. Визначте тотожність і різницю між категоріями «якість» і «конкурентоспроможність».
8. Що таке «конкурентні переваги»? Як їх треба вивчати, формувати та використовувати? Наведіть перелік факторів, які можуть застосовуватися при формуванні «стратегічних груп». Схарактеризуйте «стратегічну групу» університету (коледжу, ліцею), де ви навчаєтесь.

РОЗДІЛ №2. «АНАЛІЗ ТА РОЗРОБЛЕННЯ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВА»

Тема №2.1. Стратегічний аналіз внутрішнього середовища підприємства (1-7)

Питання для самоконтролю:

1. У чому сутність взаємодії «стратегія – структура»? Який порядок забезпечення виконання стратегій, на ваш погляд, є найбільш прийнятним та чому?
2. Схарактеризуйте можливий спектр варіантів організаційних рішень за різних стратегій. Як впливає інерційність організації на установлення стратегій певного типу?
3. Що необхідно для забезпечення ефективного функціонування стратегічних ОСУ? Схарактеризуйте ОСУ, які сприяють впровадженню стратегічного управління.
4. Що організаційно стримує опанування стратегічного управління на підприємствах України?
5. Наведіть діаграму «двоїстої структури» управління. Які з ланок мають найбільший вплив на процес прийняття стратегічних рішень? Обґрунтуйте відповідь.

Визначте і обґрунтуйте, які із тверджень є правильними, а які – неправильними

1. Аналіз внутрішнього середовища спрямований на визначення тільки слабких сторін підприємства, що дозволяє йому сконцентрувати внутрішні можливості та наявний ресурсний потенціал для досягнення стратегічних перспектив.
2. До чинників внутрішнього середовища підприємства належать структура підприємства, персонал, технології.
3. Ресурсний підхід зорієнтований на визначення раціональної структури виробничого потенціалу підприємства.
4. Структурний підхід характеризує величину виробничого потенціалу як суму фізичних і вартісних оцінок його окремих складових.
5. Стратегічний потенціал – всі ресурси, що можуть забезпечити конкурентоспроможність підприємства у короткостроковому періоді.
6. Цільова оцінка потенціалу є кількісною оцінкою, що дає змогу оцінити можливості досягнення певних результатів.
7. До основних техніко-економічних показників підприємства відносяться: обсяги реалізації продукції, витрати, рентабельність, розмір і частка ринку.
8. До сильних сторін підприємства відносяться: уміння уникати тиску з боку конкурентів; наявність унікальної технології; повільне оновлення асортименту продукції;

9. Внутрішнє середовище в стратегічному управлінні ідентифікують з економічним потенціалом.
10. Зовнішні конкурентні переваги ґрунтуються на специфічних властивостях товару, які створюють цінність для покупців завдяки скороченню витрат і підвищенню ефективності

Тема №2.2. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства

(1-7)

Питання для самоконтролю:

Визначте і обґрунтуйте, які із тверджень є правильними, а які – неправильними

1. Філософська концепція пов'язана з конкурентними діями, заходами та методами здійснення стратегічної діяльності на підприємстві.
2. Процес розробки та реалізації стратегії обов'язково завершується якою-небудь негайною дією.
3. Декомпонування стратегії підприємства – розподіл цілей підприємства і стратегічних функцій по їх досягненню на складові цих цілей і функцій.
4. Стратегічні набори підприємств можуть як відрізнятись, так і бути однаковими.
5. Корпоративна стратегія не може забезпечити стійке економічне зростання і розвиток підприємства.
6. Стратегія зростання характерна для підприємств, функціонуючих у галузях, що динамічно розвиваються.
7. Стратегія інтеграційного зростання припускає проникнення підприємства в інші галузі виробництва.
8. Стратегія «збір урожаю» передбачає відмову від довгострокових цілей і отримання доходів у короткостроковій перспективі.
9. Функціональні стратегії належать до управління перспективною діяльністю підрозділів підприємств.
10. Операційні стратегії підприємства розробляють на відносно тривалий проміжок часу

Тема №2.3. SWOT-аналіз і СПЕЙС-матриця як методи оцінки конкурентоспроможності підприємства

(1-7)

Питання для самоконтролю:

1. Чи впливають результати SWOT-аналізу на зміст процесу стратегічного управління?
2. Які ви знаєте методи прогнозування, що застосовуються при встановленні майбутніх необхідних параметрів зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства?
3. Які прогнози, на ваш погляд, найбільш необхідні для українського промислового підприємства?

Тема №2.4. Альтернативні, конкурентні і базові стратегії розвитку підприємства

(1-7)

Питання для самоконтролю:

Прокоментуйте твердження

1. Сьогодні управління компанією – це складний «цирковий трюк». Глобальна економіка вимагає гнучкого і позбавленого будь-яких надмірностей менеджменту (Вільям Паундстоун).
2. Розгадуючи секрет успіху управлінців, варто дивитися не на рішення, а на спосіб, що дозволив до нього прийти (Джастін Менкес).
3. Управлінські комунікації – вулиця з двостороннім рухом, яка потребує вміння слухати та інших форм зворотного зв'язку (Річард Дафт).
4. Сутність управління – це коли ідеї з голови боса опиняються в руках робочої сили (Коносуке Мацушіта).
5. Менеджмент – це здатність бачити компанію не такою, якою вона є, а такою, якою вона може стати (Джон Тітс).

6. Управлінню, як і плаванню, неможливо навчитися по книгах (Генрі Мінцберг).
7. Мистецтво управління полягає в тому, щоб не дозволяти людям постаріти на своїй посаді (Наполеон Бонапарт).
8. Найскладніше мистецтво – мистецтво керувати (Карл Марія фон Вебер).

Тема №2.5. Бізнес-стратегії підприємства: сутність та обґрунтування

(**1-7**)

Питання для самоконтролю:

Прокоментуйте твердження

1. Використовуйте кожну можливість, щоб додати впевненості тим, хто на це заслуговує. Хваліть ваших працівників. І що конкретнішою буде ця похвала, то краще (Джек Велч).
2. Навчайте співробітників так, щоб вони могли від вас піти. Ставтеся до них так, щоб вони хотіли залишитися (Річард Бренсон).
3. Успішний менеджмент – це демократія при прийнятті рішень і диктатура при їх впровадженні (Іцхак Адізес).
4. Все управління у кінцевому рахунку зводиться до стимулювання активності інших людей (Лі Якокка).
5. Управляти змінами не можна. Але їх можна випереджати (Пітер Друкер).

Визначте і обґрунтуйте, які із тверджень є правильними, а які – неправильними

1. Реалізація стратегії підприємства не вимагає від менеджера вміння моделювати ситуацію, достатньо лише відстежувати зміни.
2. Діючи в умовах нестабільного середовища ринкової економіки, підприємства можуть досягти успіху в бізнесі тільки тоді, коли їм вдається передбачати зміни і, відповідно, вживати запобіжні адаптивні заходи щодо них.
3. Реалізація стратегії можлива лише при встановленні відповідності між обраною стратегією і місією підприємства.
4. Продуктові та географічні дивізіони впливають на вибір організаційної структури.
5. Новий план може бути прийнятий тоді, коли він обіцяє помітно більші можливості одержання вигоди, ніж існуючий план.
6. Функціональна структура найбільш придатна для організацій, що діють в різних сферах бізнесу.
7. Дивізіональна організаційна структура управління використовується на великих підприємствах зі значною кількістю виробничих відділів, які функціонують в умовах динамічного середовища.
8. Проектна структура побудована за функціональним принципом.
9. Культура виховує й мотивує людей на ефективну реалізацію стратегії, сприяє сприйняттю працівниками бачення й цілей підприємства.
10. У матричній структурі управління керівник проекту взаємодіє лише із однією групою підлеглих.

Тема №2.6. Стратегії функціональних підсистем підприємства

(**1-7**)

Питання для самоконтролю:

1. Як можна досягти синергійного ефекту на підприємстві, що має автономні організаційні формування (СГЦ, «центри прибутне», «внутрішні венчури» тощо)?
2. Поясніть природу протиріч між змістом і вимогами ресурсних продуктових стратегій та змістом і вимогами фінансових стратегій, назвіть методи їх усунення.
3. Як впливає установлення економічних взаємовідносин між підрозділами підприємства на результативність його роботи?
4. Якими основними навичками повинен володіти менеджер, щоб ефективно працювати в організації, де застосовується стратегічне управління?

5. Чим пояснити опір змінам в організації і як його можна уникнути (пом'якшити)?
6. Які основні напрями соціально-психологічного супроводження необхідно застосовувати на українських підприємствах?
7. Що можна вважати головними мотиваторами та регуляторами мотивації на українських підприємствах?

Тема №2.7. Плани стратегічного розвитку підприємства

(**1-7**)

Питання для самоконтролю:

1. Проаналізуйте зв'язок «стратегічного набору» підприємства та структури стратегічного плану. Як забезпечити якісну розробку та виконання стратегічного плану?
2. Укажіть основні відмінності документів стратегічного типу: планів, проектів і програм. Яку роль відіграє стратегічний план в організації виконання програм і проектів?
3. Чим пояснюється необхідність існування альтернативних (резервних) планів? Як їх треба розробляти та застосовувати?
4. Яку роль відіграє план окремого СГЦ у діяльності підприємства в цілому? До якого типу він належить?
5. До якого типу планових документів можна віднести документи, що регулюють діяльність окремих функціональних підрозділів? Укажіть місце бюджетів.
6. Які плани розробляються та виконуються на підприємстві, з діяльністю якого ви обізнані?
7. Наведіть приклади порядку розробки планів на конкретному українському підприємстві. Зробіть критичний аналіз цієї системи.

Прокоментуйте твердження

1. Цілі – це мрії з дедлайнами (Діана Скарф).
2. Стратегічне планування марне, поки немає стратегічної візії (Джон Нейсбіт).
3. Навіть найкращий стратегічний план марний, якщо він не може бути виконаний тактично (Ервін Роммель).
4. Різниця між візією та галюцинацією – це дія (Аллен Петмерая)
4. Візія – це мистецтво бачити те, що є невидимим для інших (Джонатан Свіфт).
5. Сенс встановлення цілей полягає в тому, щоб сконцентрувати увагу на бажаних результатах (М. Вудкок).
6. Серйозне прагнення до будь-якої мети – вже половина успіху в її досягненні (Вільгельм Гумбольдт).

РОЗДІЛ №3. «РЕАЛІЗАЦІЯ І АУДИТ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВА»

Тема №3.1. Реалізація стратегічних планів підприємства

(**1-7**)

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягають переваги планового підходу до визначення стратегій? Які фактори треба враховувати при виборі системи стратегічного планування?
2. Чим пояснюється наявність бар'єрів стратегічного планування на підприємствах України? Наведіть відповідні приклади.
3. Які способи подолання бар'єрів щодо впровадження стратегічного планування ви вважаєте доцільними для українських підприємств?

Тема №3.2. Аудит реалізації стратегії підприємства

(**1-7**)

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає різниця між оперативним і стратегічним контролем?
2. Які зміни необхідно здійснити в інформаційній системі конкретного українського

підприємства, щоб вона могла бути застосована в стратегічному управлінні?
3. Запропонуйте заходи щодо формування чи вдосконалення системи моніторингу стратегічного управління та стратегічного контролінгу.

Визначте і обґрунтуйте, які із тверджень є правильними, а які – неправильними

1. Стандарти чи нормативи – це в основному якісні характеристики процесу чи явища у вигляді показників.
2. Кожний керівник, залежно від своєї посади, здійснює контроль, якщо йому персонально це доручено.
3. Оскільки стратегічний контроль базується на імовірнісних оцінках і показниках, їх не треба встановлювати.
4. Контрольні операції носять аналітичний та оціночний характер.
5. Неможливість виразити показник результативності кількісно може і повинно служити виправданням не встановлення контрольного стандарту взагалі.
6. Переваги системи контролю не повинні перекривати витрати на її функціонування.
7. Для того щоб контроль був об'єктивним та ефективним, він має бути пов'язаний зі стратегічним і поточним плануванням.
8. У тому випадку, коли має місце відхилення фактично досягнутих результатів від запланованих, необхідно здійснювати корегування вже прийнятих управлінських рішень.
9. Керівництво не повинно перевантажувати своїх підлеглих чисельними формами контролю, оскільки це досить повно та об'єктивно відтворює їхню роботу.
10. При розробленні заходів контролю не потрібно брати до уваги мотивацію.

5 Рекомендовані навчально-методичні матеріали

1. Деміхов О.І., Дегтѐрьова І.О. Стратегічне управління та управління змінами: конспект лекцій. – Київ: ННІМП УМО. 2023. – 128 с.
2. Кібік О., Котлубай В., Корнілова О., Добровольська В., Калмикова Н. Стратегічний менеджмент. Антикризове управління: практикум [Електронне видання]. – Одеса: Фенікс, 2024. – 106 с.
3. Криворучко О.М., Шинкаренко В.Г., Гетьман О.О. Стратегічне управління: навч. посіб. – Харків: ФОП Панов А.М., 2024. – 224 с.
4. Оболенцева Л.В., Писарева І.В. Менеджмент і адміністрування (Стратегічне управління): конспект лекцій для студентів 4 курсу денної та заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності 073 − Менеджмент. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021. – 130 с.
5. Сидоров О.А., Фісуненко Н.О., Альошина Т.В., Фоменко А.Є. Стратегічний менеджмент: підручник. – Дніпро: Арт-Прес, 2024, – 352 с
6. Сумець О.М. Стратегічний менеджмент: підручник. – Харків: ХНУВС, 2021. – 208 с.
7. Черчик Л.М., Левицький В.В. Стратегічний менеджмент: конспект лекцій. – Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. – 165 с.